

Sprawozdania i relacje

Nadanie stopnia doktora nauk prawnych mgr. Maciejowi Helminowi

Dnia 2 czerwca 2023 roku w Instytucie Prawa i Administracji odbyła się pierwsza obrona doktoratu z zakresu nauk prawnych, a zarazem pierwsza w Uniwersytecie Pomorskim w Słupsku.

Rozprawa doktorska Pana dr. Macieja Helmina, zatytułowana *Historycy prawa Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie i ich działalność w latach 1919-1952*, napisana pod kierunkiem naukowym prof. dr. hab. dr. h.c. Dariusza Szpopera (promotor pomocniczy dr Oskar Kanecki), została bardzo wysoko oceniona przez wszystkich recenzentów: dr. hab. Jacka Przygodzkiego, prof. ucz. (Uniwersytet Wrocławski), dr. hab. Grzegorza Smyka, prof. ucz. (UMCS w Lublinie) i dr. hab. Marzenę Dyjakowską (KUL Jana Pawła II), a także uznana za wyróżniającą.

W znakomicie przygotowanym i z pasją wygłoszonym autoreferacie doktorant przedstawił swoją pracę oraz wyniki badań. Rozprawa doktorska została poświęcona niezwykle ciekawemu, niezgłębionemu dotychczas w polskiej literaturze zagadnieniu działalności historyków prawa na Uniwersytecie Stefana Batorego w latach 1919-1952.

Pan dr. Maciej Helmin po przedstawieniu głównych założeń doktoratu udzielał odpowiedzi na zadane przez recenzentów oraz publiczność pytania. Doktorant wyczerpująco ustosunkował się do nich wszystkich, niezwykle przekonująco uzasadniając swoje stanowisko oraz broniąc poglądów i zasadności przeprowadzonych przez siebie badań.

Przebieg obrony obserwowała publiczność, w tym przedstawiciele władz uczelni, wymiaru sprawiedliwości, korporacji prawniczych. Co znamienne, szczególnie liczne było grono uczestniczących w tym wydarzeniu studentów Instytutu Prawa i Administracji Akademii Pomorskiej w Słupsku. Z pewnością ich obecność stanowiła doskonałe potwierdzenie zaangażowania Pana dr. Macieja Helmina w pracę dydaktyczną.

Rada Naukowa Dyscypliny Nauki Prawne Uniwersytetu Pomorskiego w Słupsku nadała Panu Maciejowi Helminowi stopień naukowy doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne, jak i przyjęła uchwałę, w której wyróżniła dysertację.

Na zakończenie pozostaje serdecznie pogratulować Panu dr. Maciejowi Helminowi i życzyć jemu w imieniu całej społeczności Uniwersytetu Pomorskiego w Słupsku dalszych sukcesów naukowych i dydaktycznych.

Piotr Skorek (Słupsk)

Symposium naukowe „Wielcy kodyfikatorzy i wielkie kodyfikacje. W 250. rocznicę urodzin Michaiła Speranskiego”, Słupsk, 31 maja-3 czerwca 2022 r.

W dniach 31 maja-3 czerwca 2022 r. odbyło się w Słupsku sympozjum naukowe zatytułowane „Wielcy kodyfikatorzy i wielkie kodyfikacje. W 250. rocznicę urodzin Michaiła Speranskiego”. Konferencję zorganizował Instytut Prawa i Administracji Akademii Pomorskiej w Słupsku oraz czasopismo naukowe „Prawo i Więź”. Pierwszy jej dzień organizatorzy przeznaczyci na przyjazd oraz zakwaterowanie uczestników.

Obrady dnia następnego rozpoczęło przemówienie prof. dr. hab. dr. h.c. Dariusza Szpopera, który przywitał przybyłych gości w nowym ośrodku akademickim kształcącym na kierunku prawo oraz podkreślił wagę nauk historycznoprawnych. Profesor Szpoper poinformował także o przyznanej Instytutowi Prawa i Administracji Akademii Pomorskiej w Słupsku przez ministra edukacji i nauki kategorii naukowej A. Przewodniczenie pierwszej sesji objął prof. dr. hab. Andrzej Dziadzio (UJ), zapowiadając wystąpienie poświęcone prawnikowi i zarazem kodyfikatorowi uwzględnionemu w tytule zjazdu. Referat zatytułowany *Michaił Michajłowicz Speranskij – działalność na niwie kodyfikacji prawa i ustrojowej przebudowy Rosji do 1812 roku* wygłosił prof. dr. hab. dr. h.c. Dariusz Szpoper. Kolejne tematy pierwszej sesji również były związane z prawem rosyjskim. Wystąpienie pod tytułem *Zbiór praw Cesarstwa Rosyjskiego, charakter i zakres regulacji* przedstawił dr. hab. Grzegorz Smyk, prof. UMCS, zaś *X tom Zbioru Praw Cesarstwa Rosyjskiego w województwach wschodnich Rzeczypospolitej Polskiej w dwudziestoleciu międzywojennym* omówił mgr Maciej Helmin. Obradom po przerwie przewodniczyła dr. hab. Martyna Łaszewska-Hellriegel, prof. UZ, a pierwszym mówcą była dr. hab. Marzena Dyjakowska, która wystąpiła z referatem zatytułowanym *Od Kodeksu Gregoriańskiego do Kodeksu Justyniana. Kodyfikacje konstytucji cesarskich*. W ramach drugiej sesji prof. dr. hab. Andrzej Zakrzewski (UW) przedstawił temat *Statuty Wielkiego Księstwa Litewskiego: geneza, kształt, funkcjonowanie, relikty*, po czym dr. hab. Zbigniew Naworski, prof. UMK omówił *Próby kodyfikacji prawa koronnego w Rzeczypospolitej szlacheckiej XV-XVII stulecia*. Sesję trzecią prowadził prof. dr. hab. Andrzej Zakrzewski, powierzając w pierwszej kolejności głos prof. dr. hab. Józefowi Koredczukowi (UWr). Mówca wygłosił zaś przygotowany wspólnie z prof. dr. hab. Leonardem Górnickim (UWr) referat pod tytułem *Założenia i koncepcja kodyfikacji prawa w II RP, ze szczególnym uwzględnieniem postępowania karnego*. Następnie głos zabrał dr. hab. Jacek Przygodzki, prof. UWr, przedstawiając temat *Kodeks Napoleona i jego recepcja w Księstwie Warszawskim 1807-*

1815. Ostatnim tego dnia referentem był prof. dr hab. Andrzej Dziadzio (UJ), a przedstawionym zagadnieniem *Powstanie austriackiego kodeksu ABGB i jego twórca*.

Sesji drugiego dnia obrad przewodniczył dr hab. Grzegorz Smyk, prof. UMCS, a referaty wygłosili: dr Oskar Kanecki (*Naruszenia przepisów III Statutu litewskiego w działalności sądów szlacheckich II połowy XVIII wieku*), dr hab. Karol Łopatecki, prof. UwB (*Wpływ kodyfikacji epoki staropolskiej na stopień profesjonalizacji kadry sędziów ziemskich*), dr hab. Martyna Łaszewska-Hellriegel, prof. UZ i dr hab. Christoph-Eric Mecke, prof. UZ (*Prawa kobiet w pierwotnej wersji Kodeksu cywilnego z roku 1896*), dr hab. Mikołaj Tarkowski, prof. AP (*Eugeniusz Waśkowski i jego wybrane poglądy na temat kwestii kodyfikacji prawa w Europie i Polsce w XIX i pierwszej połowie XX wieku*) oraz prof. dr hab. Przemysław Dąbrowski (*O znaczeniu kodyfikacji prawa – dookoła sporu pomiędzy Friedrichem Carlem von Savigny a Antonem Friedrichem Justusem Thibaut*).

Wszystkie wystąpienia zostały przedstawione w ramach sesji plenarnej, stając się przedmiotem niezwykle żywej i wartościowej dyskusji. Podsumowujący obrady prof. dr hab. Andrzej Dziadzio (UJ) podkreślił mnogość poruszonych w ich trakcie aspektów i złożoność prezentowanych zagadnień. Jako ostatni głos zabrał prof. dr hab. dr h.c. Dariusz Szpoper, zapraszając obecnych na kolejne seminarium w Słupsku, tym razem poświęcone „Wielkim kodyfikacjom procesowym. W 500. rocznicę przyjęcia kodeksu *Formula processus*”.

Oskar Kanecki (Słupsk)

Nagroda im. Juliusza Bardacha za lata 2018-2019

Dnia 18 czerwca 2022 roku w auli Uniwersytetu Witolda Wielkiego w Kownie (Republika Litewska) odbyła się uroczystość wręczenia międzynarodowych nagród za najlepsze prace lituanistyczne powstałe w latach 2018-2019 w Europie przyznawanych przez Radę Naukową Instytutu Wielkiego Księstwa Litewskiego w Kownie.

Nagrodę Główną im. Juliusza Bardacha otrzymał dr Oskar Kanecki. Kapituła nagrody wyróżniła pracownika Instytutu Prawa i Administracji Akademii Pomorskiej w Słupsku za rozprawę doktorską pt. „Sądy kapturowe Wielkiego Księstwa Litewskiego do końca XVII wieku”. Promotorem uhonorowanej pracy był Dyrektor Instytutu Prawa i Administracji Akademii Pomorskiej w Słupsku prof. dr hab. dr h.c. Dariusz Szpoper.

Wręczając nagrodę JM Rektora Uniwersytetu Witolda Wielkiego w Kownie, prof. dr. hab. Juozasa Augutisa wyraził uznanie dla podjętego wysiłku przez laureata, którego praca ma charakter prekursorski. Po odebraniu nagrody uhonorowany przedstawił referat poświęcony

sądom kapturowym w Wielkim Księstwie Litewskim. Uroczystość zwieńczył wykład prof. dr hab. dr h.c. Dariusza Szopera zatytułowany „Koncepcja krajowa w myśli politycznej ziem byłego Wielkiego Księstwa Litewskiego. Wymiar ideowy i praktyczny”.

Nagroda im. Juliusza Bardacha została ustanowiona w 2011 roku przez Instytut Wielkiego Księstwa Litewskiego w Kownie. Przyznawana jest co dwa lata za opracowania naukowe dotyczące państwowej, prawnej i kulturowej tradycji Wielkiego Księstwa Litewskiego.

Maciej Helmin (Słupsk)

Zjazd Historyków Doktryn Polityczno-Prawnych w Ustce

W dniach 20-23 września 2022 roku w hotelu Jantar w Ustce odbył się Ogólnopolski Zjazd Historyków Doktryn Politycznych i Prawnych. Głównym organizatorem zjazdu był Instytut Prawa i Administracji Akademii Pomorskiej w Słupsku. Temat przewodni konferencji brzmiał: *Suwerenność, autonomia i podmiotowość w myśli polityczno-prawnej*. Przywitania gości i otwarcia wydarzenia dokonał Dyrektor Instytutu Prawa i Administracji prof. dr hab. dr h.c. Dariusz Szopper. Następnie głos zabrali: Jego Magnificencja Rektor Akademii Pomorskiej w Słupsku dr hab. inż. Zbigniew Osadowski, prof. AP, Dyrektor Departamentu Kontroli w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Pomorskiego Pan Wojciech Szafran, reprezentujący Marszałka Województwa Pomorskiego oraz Zastępcę Prezydenta Miasta Słupska Pan Marek Goliński, a honorowego patronatu nad konferencją udzielili: JM Rektor Akademii Pomorskiej w Słupsku, Prezydent Miasta Słupska, Burmistrz Miasta Ustki i Wydawnictwo C.H. Beck.

Konferencja zgromadziła ponad sześćdziesięciu prelegentów, w tym dwunastu profesorów tytularnych, dwudziestu jeden doktorów habilitowanych, z dwudziestu dwóch ośrodków akademickich z Polski, którzy przedstawiali swoje badania i refleksje dotyczące tematu konferencji. W trakcie dyskusji uczestnicy zastanawiali się nad tym, jakie znaczenie mają pojęcia suwerenności, autonomii i podmiotowości w obecnych czasach, jak wpływają one na kształtowanie polityki wewnętrznej i zewnętrznej państw oraz na funkcjonowanie społeczeństw. Z ramienia Akademii Pomorskiej w Słupsku w konferencji wzięli udział dr Oskar Kanecki, mgr Maciej Helmin, mgr Arsen Tagirov oraz lic. Hubert Rafałowski, którzy zaprezentowali swoje prace naukowe.

Inauguracyjnej sesji plenarnej w dniu 21 września 2022 roku przewodniczył prof. dr hab. Bogdan Szlachta. Jako pierwszy wygłosił wykład pt. *Zgoda monarchiczna a suwerenność w Państwie Habsburgów doby konstytucyjnej* prof. dr hab. Andrzej Dziadzio. Następnie wystąpiła

prof. dr hab. Maria Zmierzak (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) z referatem zatytułowanym *Suwerenność ludu? Suwerenność narodu? Suwerenność państwa? XIX i XX-wieczne spory z Janem Jakubem Rousseau*. W dalszej kolejności prof. dr hab. Tomasz Tulejski (Uniwersytet Łódzki) opowiedział o Piotrze Mieszkowskim – zapomnianym piewcy ustroju doskonałego u szczytu potęgi Rzeczypospolitej. Z kolei prof. dr hab. Adam Bosiacki (Uniwersytet Warszawski) poruszył kwestie suwerenności władzy a suwerenności ludu – problematykę obywatelskości w umiarkowanych i rewolucyjnych doktrynach polityczno-prawnych. Ostatnim prelegentem podczas obrad plenarnych była dr hab. Marzena Dyjakowska, prof. KUL, która wygłosiła wykład pt. *Odrzucenie prawa rzymskiego jako wyraz suwerenności w polskiej doktrynie średniowiecznej*.

W tym samym dniu odbyły się jeszcze trzy sesje plenarne. Przewodniczyli im kolejno: prof. dr hab. Maria Zmierzak, prof. dr hab. Maciej Marszał, prof. dr hab. Mirosław Sadowski. Następnego dnia, 22 września, obrady toczyły się równolegle w dwóch sekcjach podzielonych na cztery panele. Sekcję pierwszą moderowali kolejno: dr hab. Cezary Błaszczuk, dr hab. Grzegorz Smyk, prof. UMCS, prof. dr hab. Krzysztof Amiełańczyk, oraz prof. dr hab. Waldemar Bednaruk. Sekcji drugiej przewodniczyli dr hab. Martyna Łaszewska-Hellriegel, prof. UZ, dr hab. Piotr Szymaniec, prof. PUAS, dr hab. Ewa Kozerska, prof. UO, oraz dr hab. Tomasz Scheffler.

Ostatniego dnia zjazdu, 23 września 2022 roku, prof. dr hab. Adam Bosiacki dokonał podsumowania merytorycznego konferencji. W swoim wystąpieniu podkreślił wagę tematu zjazdu oraz cennej wymiany myśli i doświadczeń między uczestnikami. Odnosił się również do poszczególnych referatów, które zostały wygłoszone podczas sesji plenarnych oraz sekcji. Podkreślił znaczenie kontynuowania badań nad tematyką suwerenności, autonomii i podmiotowości w myśli polityczno-prawnej. Podziękował także organizatorom za doskonałą organizację zjazdu oraz za podjęcie trudu w przygotowaniu tego wydarzenia. Zwrócił również uwagę na potrzebę kontynuowania ponaddwudziestoletniej tradycji zjazdów historyków doktryn politycznych i prawnych.

Hubert Rafałowski (Słupsk)

Sprawozdanie z X Colloquium Polsko-Gruzińskiego

W dniu 18 października 2022 roku na wydziale Prawa Państwowego Uniwersytetu w Tbilisi odbyło się X Colloquium Polsko-Gruzińskie, którego tytuł brzmiał: „The legal system – evolution or revolution”. W konferencji udział wzięli: JM Rektor Akademii Pomorskiej dr

hab. inż. Zbigniew Osadowski, prof. AP, prof. dr hab. dr h.c. Dariusz Szpoper, prof. dr hab. Przemysław Dąbrowski, dr Oskar Kanecki oraz lic. Hubert Rafałowski.

Całe wydarzenie było prowadzone w języku angielskim i rosyjskim, w jego trakcie zostały poruszone istotne zagadnienia związane z ewolucją i rewolucją poszczególnych systemów prawnych. Z Instytutu Prawa i Administracji referat wygłosił dr Oskar Kanecki pt. „Конституция 3 мая в Великом княжестве Литовском – революция или эволюция?” i lic. Hubert Rafałowski „The Duchy of Warsaw and the Kingdom of Poland – systemic evolution, revolution and counter-revolution”.

Hubert Rafałowski (Słupsk)